

DOI 10.36074/logos-19.12.2025.015

РОЗБУДОВА ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИЛАХ ОБОРОНИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ТА ПОЛІТИКИ НАТО

Цісар Дмитро В'ячеславович¹, Кувшинова Анастасія Олексіївна²

---

1. доктор філософії в галузі права,
начальник наукового відділу супроводження
виховання доброчесності та впровадження передового досвіду у сфері
запобігання корупції, наукового центру проблем виховання доброчесності
та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони
Національний університет оборони України, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0002-4801-8483

2. науковий співробітник наукового відділу досліджень та впровадження
інноваційних технологій наукового центру проблем виховання
доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони
Національний університет оборони України, УКРАЇНА
ORCID ID: 0009-0008-0069-8994

Після проголошення 24 серпня 1991 року Україною своєї незалежності, розпочався складний етап трансформації її державних інституцій у всіх сферах життєдіяльності країни. На шляху реалізації цих реформ та формування позитивного іміджу на міжнародній арені, як сильної, суверенної, демократичної, соціальної та правової держави де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1, ст.ст 1, 3], залишається не вирішеним загальнодержавна проблема тотальної корупції та не доброчесності у владному середовищі.

Тож ратифікація Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції у 2006 році в подальшому визначила векторний напрям України у боротьбі із корупційними проявами, наголошуючи на приведені національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів [2]. Конвенція стала тим ключовим правовим інструментом, який ліг в основу подальших інституційних реформ та посилив міжнародну співпрацю на законодавчому рівні у вихованні доброчесності та протидії корупційним проявам, шляхом реалізації міжнародних зобов'язань в рамках визначених цією Конвенцією.

Таким чином формування та розбудова доброчесності в силах оборони України постає одним із пріоритетних завдань для держави.

Концептуальні засади розбудови доброчесності в силах оборони України ґрунтуються на Програмі НАТО з розбудови доброчесності (Building Integrity) та ключових принципах належного врядування, прозорості, підзвітності та верховенства права. Ці стандарти становлять фундаментальну основу у процесах трансформації оборонного сектору України, адаптуючи його до євроатлантичних норм і практик з метою зміцнення його обороноздатності.

Слід зауважити що Програма НАТО з виховання доброчесності – це багаторічна програма, у рамках якої країнам-учасницям надається підтримка з метою забезпечення належного управління, підвищення прозорості і підзвітності в національних безпекових і оборонних інституціях, де Україна у зазначеній Програмі бере участь з 2007 року [3]. Впровадження цих стандартів охоплює кілька ключових напрямків. Зокрема, це адаптація національної нормативно-правової бази до стандартів НАТО, що включає розробку та імплементацію антикорупційних програм. Іншим важливим аспектом є освіта і підготовка персоналу загальноприйнятими принципами доброчесності. Крім того, значна увага приділяється запобіганню корупційним ризикам через стратегічний аналіз та оцінку вразливих сфер діяльності (логістика, управління персоналом, закупівлі, тощо).

Впровадження Політики доброчесності підтримується Планом дій. Перший план був запроваджений на період 2016-2020 років, а другий на період 2021-2025 років. Ці Плани визначають курс стратегічного підходу до розбудови доброчесності та належного управління в оборонному та пов'язаному з ним секторі безпеки, а також визначають конкретні кроки для забезпечення застосовності розбудови доброчесності у всіх політичних та військових напрямках діяльності НАТО [4].

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) в свою чергу розробило узгоджений план заходів на виконання рекомендацій НАТО, наданих в рамках Цілі 0204 “Розбудова доброчесності”. Це окрема частина загального процесу євроінтеграції України, в галузі управління, прозорості та боротьби з корупцією, що є критично важливим для обороноздатності країни та її співпраці з Альянсом. Розроблена НАЗК Дорожня карта взаємосумісності України з НАТО, це початкові вимоги до України, що включають в себе:

- підвищення обізнаності про етичні стандарти в секторі безпеки та оборони;
- запровадження ефективних антикорупційних практик;
- забезпечення прозорості при залученні людського капіталу та його оцінки;
- впровадження повної автоматизації системи управління персоналом [5].

SEZIONE 7.

DIRITTO E DIRITTO INTERNAZIONALE

Слід зауважити, що як Міністерство оборони України так і Збройні Сили України проводять систематичну роботу у вихованні доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупційних проявів, яке базується на нормах Конституції України, антикорупційному законодавстві України та Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

Закономірністю такої роботи постає запровадження «Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Сил України». Однак слід підкреслити що Кодекс носить рекомендаційний характер, що як наслідок може не відіграти своє головне призначення у дотриманні доброчесної поведінки посадовими особами уповноваженими на виконання функцій держави [6].

Таким чином розглянутий матеріал дає нам підстави сформулювати висновки проте що концептуальні засади розбудови доброчесності в силах оборони України формуються на основі національного законодавства, міжнародних стандартів та політики НАТО. НАЗК координує ці зусилля спільно і Міністерством оборони України та міжнародними партнерами з метою розбудови доброчесності та ефективних антикорупційних механізмів. Проте існування рекомендаційного характеру в контексті розбудови доброчесності, справедливо може не принести очікуваний результат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Конституція України. (Закон України). № 254к/96-ВР. (1996). Вилучено з : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
- [2] Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. (Ратифікація Законом). № 251-V (251-16). (2006). Вилучено з : <https://cutt.ly/XtokIFUX>
- [3] Комплексний пакет допомоги (КПД) Україні. (2025). НАТО-ОТАН. Вилучено з : <https://cutt.ly/otocfevr>
- [4] Розбудова доброчесності. (2025). НАТО-ОТАН. Вилучено з : <https://cutt.ly/otobUXiV>
- [5] НАЗК представило уніфікований план дій для виконання рекомендацій НАТО щодо доброчесності в секторі безпеки та оборони. (2025). Веб-сайт Національне агентство з питань запобігання корупції. Вилучено з : <https://cutt.ly/Zto7ICBv>
- [6] Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Сил України. (2017). Веб-сайт Міністерство оборони України. Вилучено з : <https://cutt.ly/xrTD4tnZ>